

A korai újkor

Évszámok:

- 1354: Gallipoli török kézre kerül → Orhán győz
1361: Drinápoly török kézre kerül
1362 – 1389: I. Murád szultán uralma → török uralkodó
1389: rigómezei csata → I. Murád győz, Lázár veszít
1396: nikápolyi csata
1451 – 1481: II. Mohamed uralma
1453: Konstantinápoly török kézre kerül → II. Mohamed foglalja el
1487: Diaz eléri a Jóreménység fokát
1492. okt. 12.: Kolombusz eléri Amerikát
1494: tordesillas-i szerződés
1498: Vasco da Gama Afrika megkerülésével Indiába érkezik
1509 – 1547: VIII. Henrik uralma
1512 – 1520: I. Szelim uralma → elfoglalja Mekkát
1513: Balboa felfedezi a Csendes-óceánt
1515 – 1547: I. Ferenc uralma
1516: bolognai konkordátum → I. Ferenc köti meg | a pápa és valamely világi hatalom közötti egyezmény
1517. okt. 31.: Luther kiszögezi a 95 pontját → vallási irányzata az evangélikus
1517 – 1556: V. Károly uralkodása | leveri a communero-t → városok mozgalma | abszolutizmust teremt
↳ mühlbergi csata győztese ↓
1519 – 1521: Mexikó gyarmatosítása → Cortez által Az uralkodó korlátlan hatalmán
1519 – 1522: Magellán körbehajózza a Földet alapuló kormányzati forma
1525: paviai csata → I. Ferenc veszít
1531: schmalkalden szövetség
1531 – 1533: Peru gyarmatosítása → Pizarro által
1533: anglikán egyház létrejötte → VIII. Henrik által
1534: Bagdad török kézre kerül → Szulejmán foglalja el
1539 – 1540: Chile gyarmatosítása → Valdivia által
1540: jezsuita rend alapítása → Loyolai Ignác által
1545 – 1568: tridenti zsinat
1555: augsburgi vallásbéke
1556 – 1598: II. Fülöp uralma → megépítteti az Escorial-t → királyi palota (Spanyolország) | Hollandiát elveszti
1558 – 1603: I. Erzsébet uralkodása → sherifek bevezetése → békebírák | milíciák létrehozása
↳ az anglikán vallás államvallássá tétele
1571: lepantói csata → Don Juan d' Austria győz
1572. aug. 23.: Szent Bertalan éjszakája → A Guise-ek kísérlete a hugenotta Bourbonok kiirtására
1579: Arrasi Unió létrejötte ↳ francia református
1579: Utrechti Unió létrejötte
1588: Nagy Armada veresége → Francis Drake által
1589 – 1610: IV. Henrik uralma
1598: nantesi edictum → rendelet | → IV. Henrik által
1608: Protestáns Unió létrejötte → Pfalzi Frigyes vezette
1609: Katolikus Liga létrejötte → Bajor Miksa vezette
1609: utrechti béke
1618 – 1648: harmincéves háború
1620: fehérhegyi csata
1625: hágai egyezmény
1626: dessau-i csata → Wallenstein győz
1629: lübecki béke
1631: breitenfeldi csata → Gusztáv Adolf győz
1632: lützeni csata → Gusztáv Adolf győz

1634: nördlingeni csata → Wallenstein győz

1648: vesztfáliai béke

+személyek:

Alba hercege: alcabala bevezetése → forgalmi adó

Colbert: merkantilizmus kidolgozása → aktív külkereskedelmi mérlegre törekvő gazdaságpolitika

Kálvin János: a protestáns vallás polgári irányzatának vezetője, a predesztináció elméletének kidolgozója

↳ eleve elrendelés (a sorsod el van rendelve)

XIII. Lajos: intendánsi rendszer bevezetése → királyi megbízott

Münzer Tamás: a protestáns vallás népi irányzatának vezetője

I. Oszmán: a török birodalom alapítója

Richelieu: a francia egyház vezetője a 17. század első felében

Vespucci: 4 utazás című könyvének megírása

+fogalmak:

a) Vallási fogalmak:

- anabaptista: újrakeresztelő
- antitrinitárius: szentháromság-tagadó
- unitárius: egyistenhívő
- konzisztórium: a reformátusok helyi gyűlése
- kongregáció: a reformátusok regionális gyűlése
- kongresszus: a reformátusok országos gyűlése
- szekularizáció: az egyházi javak kisajátítása

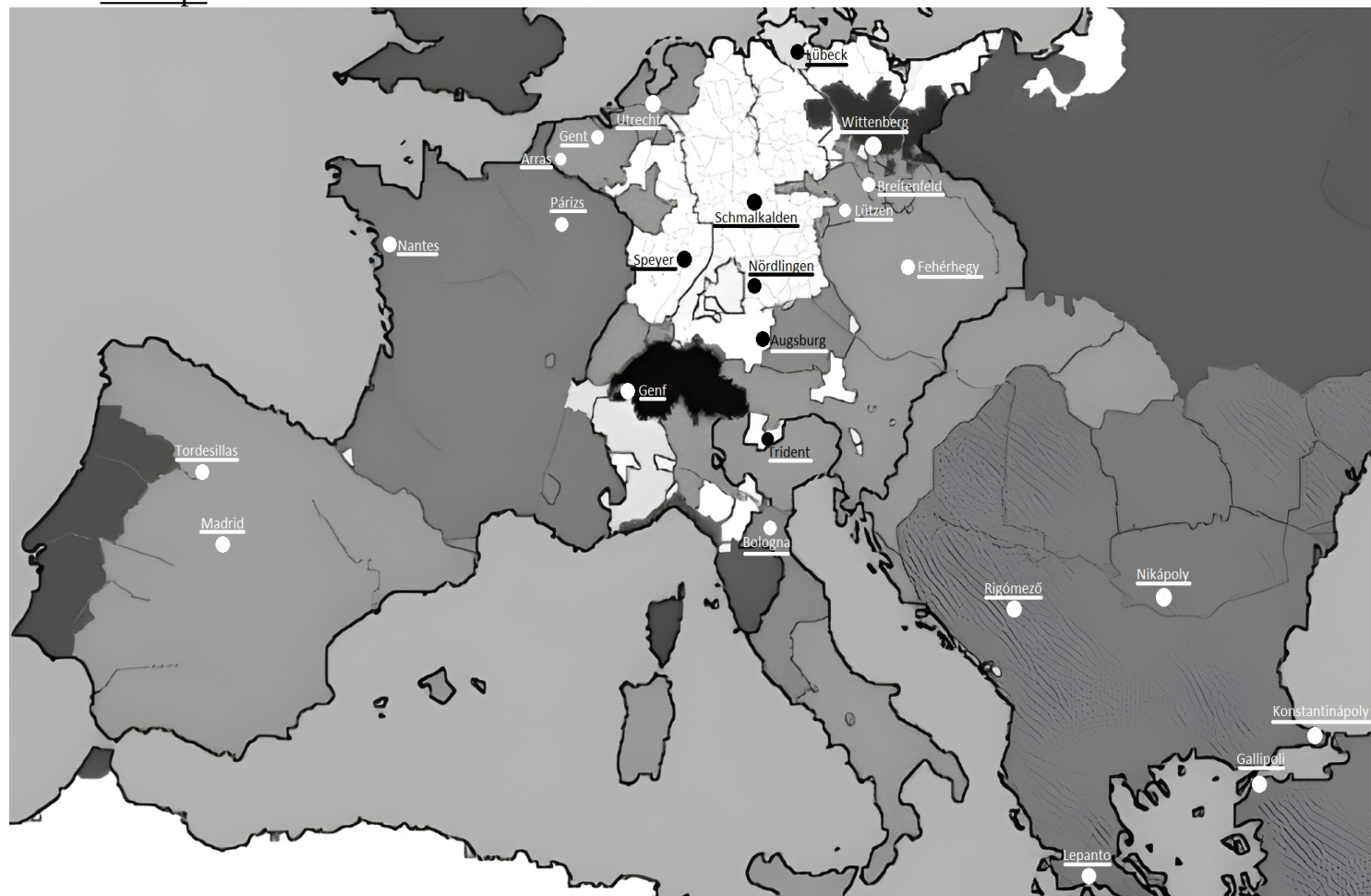
b) A törökökhöz kapcsolódó fogalmak:

- díván: török államtanács → elnöke a nagyvezír
- janicsár: török gyalogos katona
- szpáhi: török lovaskatona
- topcsi: török tüzér

c) Egyéb:

- encomienda-birtok: kényszermunkán alapuló latifundium
- manufaktúra: munkamegosztáson alapuló, kézi erővel dolgozó üzemforma
- presbiter: előljáró
- taille: fejadó
- gentry: angol köznemes
- karavella: háromárbócos hajó

Térkép:

A térkép nem 100%-ban pontos!